

BIBLIOGRAFIA

ARCHIWALIA

APO – Zespół Konserwatora Zabytków Prowincji Prus Wschodnich – Królewiec – XLII/J/2;

APO - Zespół Konserwatora Zabytków Prowincji Prus Wschodnich – Królewiec – XLII/Bra/6;

Konarzewski Z. – *Braniewo – Kościół św. Katarzyny. Opracowanie architektoniczno – konserwatorskie* – Warszawa 1975;

tenże – *Zmienny projekt techniczny odbudowy zabytkowego kościoła św. Katarzyny w Braniewie, cz. Architektura i konstrukcja* – Warszawa 1980;

tenże - *Zmienny projekt techniczny odbudowy wieży zabytkowego kościoła św. Katarzyny w Braniewie, cz. Architektura* – Warszawa 1980;

Urząd Miejski w Braniewie – *Braniewo. Dokumentacja historyczno-urbanistyczna*;

ŹRÓDŁA WYDANE

(-) - fundacja Tomasza Wenera – PbE, V 1885;

(wyd. F. Hipler) – *Inventarium des Kirchengeraets und Kleinodien der Pfarkirchen zum Braunsberg in der Alten Stadt des Titels der H. Catharinen und Mariae Magdalenen, beschriben den 2 Tag May Ao 1573* – ZGAE, VIII, 1886;

Keilert Engelbert SJ – *Żywot Sługi Bożej Reginy Protmann założycielki Zgromadzenia Sióstr Świętej Katarzyny Dziewicy i Męczennicy* – Grottaferata (Roma) 1979;

(wyd. F. Hipler) – *Lapides sepulcrales in ecclesia archipresbyteralis Brunsbergensi de anno 1750* – PbE, VI 1881;

Latki A. – świadectwa w: „Unsere Schulen”, H.54/1991, H.64/1991 i „HB” 10/1997;

Laws E. – *Die Totenklage um eine Kirche. Requiem fuer St. Katharina Braunsberg* – Leer 1976;

(-) – *Monumenta historiae Warmiensis* (MHW): T. 1,2,5,9; - *Codex diplomaticus Warmiensis* (CDW) – Braunsberg 1860-1935;

OPRACOWANIA WYDANE PRZED 1945 ROKIEM

(-) – *Alte Taufsteine sprechen zu uns* – EKb, 16/1936;

(-) – *Bauliche Veraenderungen in den Braunsberger kathol. Kirchen und Kirchengebäuden* – EZ, nr 269/1906 Beilage, nr 272/1906 Beilage;

Bender J. – *Die preussischen Kirchen der Friedensurkunde von 1249 in Warmien und Natangen* – w: ZGAE, V, 1870-74;

(-) - *Bericht des Konservators der Kunstdenkmäler der Pr. Ostpreussen* 1908;

- (-) – *Bericht des Konservators der Kunstdenkmaeler der Pr. Ostpreussen 1920-1924* – ZGAE, XXII, zeszyt 2, 1925;
- (-) – *Bericht des Konservators der Kunstdenkmaeler der Provinz Ostpreussen 1935*;
- Birch-Hirschfeld A. – *Gottfried Heinrich Freiherr von Eulenburg, Konvertit und Ermlaendischer Domherr 1670-1734* – ZGAE, XXV, 1935;
- Bludau A. – *Gab es im Ermland hussitische Bewegung?* – ZGAE, XXII, zeszyt 1, 1924;
- Boetticher A. – *Die Bau- und Kunstdenkmaeler der Provinz Ostpreussen, T IV – Ermland* – Koenigsberg 1894;
- Brachvogel E. – *Die Bildnisse der ermlaendischen Bischoefe* – ZGAE, XX, 1919;
- tenze – *Farbe und Licht in der Pfarrkirche zu Braunsberg* – EZ, 24/1927 Beilage, 25/1927 Beilage;
- tenze – *Die Bilder von Mariae Verkuendigung an den alten Fluegelaltaren in Braunsberg und Frauenburg* – EZ, 69/1927;
- tenze – *Die aeltesten Kirchenkruzifixe in Ostpreussen* – EZ, 87/1927;
- tenze – *Der Wappenbrief der Braunsberger Familie Bartsch* – ZGAE, XXII, zeszyt 2, 1931;
- tenze – *Braunsbergs aeltestes Schnitzbild der Heiligen Drei Koenige* – EKb, 1/1936;
- tenze – *Das Heilige Grab in ermlaendischen Stadtkirchen* – EKb, 16/1938;
- tenze – *Der Tabernakel in der St. Katharinenkirche zu Braunsberg* – EKb, 48/1938;
- tenze – *Neue Schrifttum zur Ermlaendischen Kunstgeschichte* – ZGAE, XXVII, 1939;
- tenze – *Das Alleluja unserer heimatlichen Orgel* – EKb, 15/1941;
- Buchholz F. – *Braunsberg im Wandel der Jahrhunderte* – Braunsberg 1934;
- tenze – *Eine Steuerliste der Altstadt Braunsberg v.J. 1453* – ZGAE, XXV, zeszyt 2, 1934;
- tenze – *Beitraege zur Geschichte der ermlaendischen Familie von Hanmann* – ZGAE, XXVI, zeszyt 2, 1937;
- tenze – *Fuehrer durch St. Katharinenkirche zu Braunsberg* – Braunsberg 1940;
- Clasen K.H. – *Die mittelalterliche Bildhauerkunst im Deutschordensland Preussen* – Berlin 1939;
- Czihak E.v. – *Die kirchliche Kunst auf der Ausstellung von Geraethen und Gefaessen aus Edelmetall zu Koenigsberg* – „Zeitschrift fuer christliche Kunst“, nr 5/1894;
- tenze – *Die Edelschmiedekunst frueherer Zeiten in Preussen* – Leipzig 1903;
- Dehio G. – *Handbuch der Deutschen Kunstdenkmaeler, T. II – Nordostdeutschland* – Berlin 1906;
- Dethlefsen R. – *Beitraege zur ostpreussischen Glockenkunde* – Koenigsberg 1919;
- Dittrich F. – *Boettichers Inventarisirung der Bau- und Kunstdenkmaeler Ermlands* – ZGAE, XI, 1894-97;
- (-) – *Ein altes Braunsberger Katharinenbild. Seine Erneuerung und seine Kopie* – EKb, 29/1936;
- Hipler F. – *Analecta Warmiensia. Studien zur Geschichte der ermlaendischen Archive und Bibliotheken* – ZGAE, 1871;
- tenze – *Die Pfarrer an den ermlaendischen Stadtkirchen* – PbE, IX 1875;
- tenze – *Die Grabstaetten der ermlaendischen Bischoefe* – ZGAE, VI, 1875-77;
- tenze – *Die Hilfsgeistlichen an den ermlaendischen Pfarrkirchen* – PbE, III 1878;
- tenze – *Die Kirchenglocke* – PbE, XI 1881;

- tenże – *Meister Thomas Werner, Domcustos von Ermland und Professor der Theologie in Leipzig* – PbE, V, 1885;
- tenże – *Braunsberg in der Schwedenzeit* – ZGAE, VIII, 1886;
- Kolberg J. – *Zur Verfassungs Ermlands beim Uebergang unter die preussische Herrschaft i.J. 1772* – ZGAE, 1891;
- tenże – *Ermlaendische Goldschmiede* – ZGAE, XVI, zeszyty 1-3, 1910;
- tenże – *Die Kirchenbuecher des Bistums Ermland* – ZGAE, XIX, 1916;
- tenże – *Buecher aus ermlaendischen Bibliotheken in Schweden* – ZGAE, XIX, 1916;
- Lilienthal J.A. – *Historische Nachweis ueber den Bau der Pfarrkirche in Braunsberg* – w: „*Neue Preussische Provinzialblaetter*”, T. II (XXXVI), zeszyt 5, Koenigsberg 1846;
- Lutterberg A. – *Zur Baugeschichte der Altstadt Braunsberg* – ZGAE, XIX, 1916;
- tenże – *Fuehrer durch Braunsberg* – Braunsberg 1927;
- Matern G. – *Die kirchliche Bruderschaften in der Dioezese Ermland* – Braunsberg 1920;
- (-) – *Peter und Paul im Ermland* – EKb, 26/1936;
- Quast F.v. – *Denkmale der Baukunst im Ermland* – Berlin 1852;
- Roehrich V. – *Die Kolonisation des Ermlands* – ZGAE, XX, 1919;
- Schmauch H. – *Die Eigenart der ermlaendischen Stadtkirchen* – ZGAE, XXVII, zeszyt 2, 1941;
- Steffen H. – *Die soziale Lage der Pfarrgeistlichkeit im Deutschordensstaate* – ZGAE, XXIII, zeszyt 1, 1927;
- Tidick E. – *Beitraege zur Geschichte der Kirchenpatroninen im Deutschordenslande Preussen bis 1525* – ZGAE, XXII, zeszyt 3, Braunsberg 1926;
- Ulbrich A. – *Geschichte der Bildhauerkunst im Ostpreussen vom Ausgang der 16. Bis in die 2. Haelfte des 19. Jahrhunderts* – Koenigsberg 1926-29;
- tenże – *Kunstgeschichte Ostpreussen von der Ordenszeit bis zur Gegenwart* – Koenigsberg 1932;
- Winnig A. – *Der deutsche Ritterorden und seine Burgen* – Koenigstein im Taunus & Leipzig 1943;

OPRACOWANIA WYDANE PO 1945 ROKU

- Achremczyk S., Szorc A. – *Braniewo* – Olsztyn 1995;
- (- pr. zb.) – *Aus der Geschichte des Gymnasiums zu Braunsberg / Ermland* – Osnabrueck 1965;
- Biskup M. – „*Wojna pruska*”, czyli walka Polski z Zakonem Krzyżackim z lat 1519-1521 – Olsztyn 1991;
- Bogdanowicz S. – *Dzieła sztuki sakralnej Bazyliki Mariackiej w Gdańsku* – Gdańsk 1990;
- Borawska T. – *Katalog der ermlaendischen Handschriften in der Universitaetsbibliothek Uppsala* – ZGAE, XLIV, 1988;
- (-) – *Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu* – Olsztyn 1973;
- Celińska E., Wróblewska K. – *Sztuka dawna w zbiorach muzeów województwa olsztyńskiego* – Olsztyn 1971;

- Chrzanowski T. – *Przewodnik po zabytkowych kościołach północnej Warmii* – Olsztyn 1978;
- Clasen K.H. – *Deutsche Gewoelbe der Spaetgotik* – Berlin 1961;
- Czubiel L. – *Prace konserwatorskie w województwie olsztyńskim w latach 1958-1960* – KMW, 3, 1961;
- Dehio / Gall – *Deutschordensland Preussen. Handbuch der Deutschen Kunstdenkmale* – Muenchen – Berlin 1957;
- Domasławski J., Karłowska-Kamzowa A., Labuda A.S., - *Malarstwo gotyckie na Pomorzu Wschodnim* – Warszawa – Poznań 1990;
- Dydała J. – *Adam Stanisław Grabowski (1698-1766). Biskup, polityk, mecenas* – Olsztyn 1994;
- Federau E., Matern E. - *Braunsberg / Ostpreussen. Stadt und Kreis in Bildern aus vergangenen Tagen* – Lippstadt 1986;
- Fittkau E. – *Die Kirchenbuecher der Dioezese Ermland* – ZGAE, XXIX, 1955;
- Jurkowlaniec T. – *Gotycka rzeźba architektoniczna w Prusach* – Wrocław i in., 1989;
- (-) – *Katalog zabytków w Polsce. Seria nowa, T. II – Braniewo, Frombork, Orneta i okolice*. Opr. Autorskie M. Arsyński i M Kutzner – Warszawa 1980-81;
- Keferstein H. – *Piśmiennictwo matematyczno-przyrodnicze w bibliotece kolegium jezuickiego w Braniewie na przełomie XVI i XVII wieku* – RO, XVI/1989;
- Kęłowski J. – *Polska sztuka gotycka* – Warszawa 1983;
- Kłoskowska A. – *Symbolika świeczników maryjnych z terenów Polski północnej z XV, XVI, XVII wieków* – „Gdańskie Studia Muzealne” 3, Gdańsk 1981;
- Kopiczko A. – *Duchowieństwo katolickie Diecezji Warmińskiej w latach 1525-1821, cz.2 – Słownik* – Olsztyn 2000;
- (-) – *Kościoły na Warmii, Mazurach i Powiślu*, tekst: A. Rzempoluch – Olsztyn 1991;
- Krassowski W. – *Dzieje budownictwa i architektury na ziemiach Polski* – Warszawa 1990;
- Lorck C.v. – *Dome, Kirchen und Kloester in Ost- und Westpreussen* – Frankfurt 1963;
- Lurker M. – *Słownik obrazów i symboli biblijnych* – Poznań 1989;
- Łoziński J.Z. – *Pomniki sztuki w Polsce, T. II, część 1 – Pomorze* – Warszawa 1992;
- Matern G. – *Die kirchlichen Verhaeltnisse im Ermland waehrend des spaeten Mittelalters* – Paderborn 1953;
- tenże – *Die Fischergildien im Ermland* – ZGAE, XXX, 1966;
- Matern N. – *St. Katharina zu Braunsberg (Braniewo) als Symbol deutsch-polnischer Verstaendigung* – HB, nr 3 (1991);
- Merten W. – *Stadt Braunsberg im Ermland. Ein Familienbuch* – Witterschlick b. Bonn 1976;
- Mielcarczyk G. – *Epilog auf die Braunsberger St. Katharinenkirche* – „Ermlaendischer Hauskalender”, 1950;
- tenże – *Braunsberg und Umgebung* – Lippstadt 1983;
- Milkiewicz A. – *Kościół p.w. św. Katarzyny w Braniewie oraz jego współczesna problematyka konserwatorska* – mps pracy magisterskiej, Toruń 1976;
- Obląg J. – *Z życia eucharystycznego na Warmii w drugiej połowie XVI w.* – SW, VI (1969);
- tenże – *Wprowadzenie uchwał Soboru Trydenckiego na Warmii* – nadbitka b. m. i r. w.;

- tenże – *Życie kościelne na Warmii w świetle „Relatio Status” biskupa Wacława Leszczyńskiego z r.1657;*
- Oracki T. – *Słownik biograficzny Warmii, Prus Książęcych i Ziemi Malborskiej, od XV do końca XVIII w.* – Olsztyn 1984;
- Orłowicz M. – *Ilustrowany przewodnik po Mazurach Pruskich i Warmii* – Olsztyn 1991;
- Pasierb J.S. – *Ochrona zabytków sztuki kościelnej* – Warszawa 1968;
- Piskorska J. – *Lidzbark Warmiński. Inwentarz ruchomych zabytków sztuki kościelnej Diecezji Warmińskiej według stanu z 1980* – SW, XIX, 1982;
- Rehorowski M. – *Stan zachowania stall gotyckich w Polsce* – „Ochrona zabytków”, 1959, nr 1(44);
- Rohde A., Stoever U. – *Goldschmiedekunst in Koenigsberg* – Stuttgart 1959;
- Rosenberg B.M. – *Links des Rheines – rechts der Weichsel. Beitrage zur Geschichte der kulturellen und wirtschaftlichen Beziehungen zwischen dem linksrheinischen Raum und dem Gebiet des einstigen Deutschordensstaates Preussen in der Zeit vom beginnendes 13. zum ausgehenden 19. Jahrhundert* – ZGAE, XXX, 1966;
- Rzempołuch A. – *Przewodnik po zabytkach sztuki dawnych Prus Wschodnich* – Olsztyn 1992;
- Schildhauer J. – *Dzieje i kultura Hanzy* – Warszawa 1995;
- Sianko J. – *Barokowe organy z XVIII w. na terenie diecezji warmińskiej* – SW, VIII (1971);
- (-) – *700 Jahre Stadt Braunsberg. Beitrage zur Geschichte von 1933 bis zur Gegenwart* – b. m. i r. w.;
- Simson O.v. – *Katedra gotycka. Jej narodziny i znaczenie* – Warszawa 1989;
- Szczepkowska-Naliwajek K. – *Złotnictwo gotyckie Pomorza Gdańskiego, Ziemi Chełmińskiej i Warmii* – Wrocław i in. 1987;
- Szorc A. – *Dominium Warmińskie* – Olsztyn 1990;
- Tandecki J. – *Średniowieczne księgi wielkich miast pruskich jako źródło historyczne i zabytki kultury mieszczańskiej* – Warszawa – Toruń 1990;
- Wermter E.M. – *Eustachius von Knobelsdorff, Statthalter von Ermland 1558-64. Ein Beitrag zur Geschichte der Auseinandersetzungen mit den Lutheranen in Braunsberg 1562/63* – ZGAE, XXIX, 1955;
- Wojtkowski J. – *Kustosz warmiński Tomasz Werner z Braniewa (+!498) i jego księgozbiór* – KMW, nr 3(73), Olsztyn 1961;
- tenże – *Kalendarium Stanisława Hozjusza* – SW, XVI (1979);
- Wróblewska K. – *Późnogotycka brązowa płyta nagrobna biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa* – KMW, nr 1 (71), Olsztyn 1961;
- taż – *Lukasz Watzenrode jako fundator dzieł sztuki (Z zagadnień mecenatu artystycznego na Warmii z przełomu XV i XVI stulecia)* – KMW, nr 1 (115), Olsztyn 1972;
- taż – *Późnogotycka sztuka na Warmii po Pokoju Toruńskim 1466* – RO, X, 1972;
- taż – *Malarstwo Warmii i Mazur od XV do XIX wieku* – Olsztyn 1978;
- taż – recenzja „Katalogu zabytków” – RO, XVI, 1989;
- Zins H. – *Początki reformacji na Warmii* – Warszawa 1957;

SKRÓTY

APO – Archiwum Państwowe Olsztyn;

EKb – Ermlaendische Kirchenblatt;

EZ – Ermlaendische Zeitung;

HB – Heimatbrief fuer den Kreis Braunsberg;

KMW – Komunikaty Mazursko-Warmińskie;

PbE – Pastoralblatt fuer die Dioecese Ermland;

RO – Rocznik Olsztyński

SW – Studia Warmińskie

ZGAE – Zeitschrift fuer die Geschichte und Altertumskunde Ermlands;